



Evropa ve válce slovem i obrazem

(výběrový seminář)

část I: jarní semestr 2013

část II: podzimní semestr 2013

Vyučující: Mgr. Jiří Němec, Ph.D.

Adrian Portmann, Ph.D.

ANOTACE/LITERATURA

Anotace v češtině:

Název: Evropa ve válce slovem i obrazem (výběrový seminář)

Cílem semináře je přiblížit druhou světovou válku v Evropě prostřednictvím analýzy dobových textových pramenů a zejména také filmového materiálu.

Každá lekce zahrnuje obvykle dvě nebo tři části: V první uvádí vyučující dané téma do širšího kontextu a podávají přehled o současném stavu zpracování, popř. i o významu tématu pro jednotlivé národní diskurzy v poválečné době až do přítomnosti. V této části se spolu se studujícími rozebírá většinou jeden vybraný text – buď dobový pramen, nebo shrnující výtah z odborné literatury. V druhé části se promítá filmový materiál v trvání 30 až 60 minut. Jedná se o dobové nahrávky, které sloužily veřejné propagandě, nebo o moderní filmové dokumenty. V třetí části probíhá řízená diskuze a závěrečné zhodnocení.

Látka bude rozdělena do tematických okruhů (většinou jedna až dvě dvojlekcce na jeden tematický okruh). Prozatímní seznam okruhů:

- **Celkový přehled o průběhu války:** 3 x 45 min dokument „The War – Der Krieg“; prezentace základní literatury
- **Kolaborace v Protektorátu Čechy a Morava a ve vybraných dalších zemích**
- **Váleční zajatci během a po válce**
- **Civilní dělníci nasazení v nacisty ovládaném prostoru**
- **Válka ze vzduchu: Masové bombardování jako prostředek vedení války**
- **Úloha „rasového smyšlení“ v geopolitických cílech a válečných operacích Třetí říše**
- **Perzekuce Židů a holocaust**

- **Specifika nacistické války a okupace na Východě**
- **Okupované západoevropské země**
- **Metody nacistické válečné propagandy**
- **Závěrečná fáze války a pád Třetí říše**

Seminář se koná formou kolektivní výuky dvou učitelů, což spolu s multimediálním formátem výuky zvyšuje pedagogickou účinnost a živost vedené rozpravy. Předmět je koncipován na dva semestry, přičemž absolvování obou částí není podmínkou účasti, ale doporučuje se. Promítaný filmový materiál je v jazyce českém, německém a anglickém (někdy s českými podtitulky). Vedlejším cílem semináře je tedy i praxe v pasivním používání cizího jazyka.

Požadavky: pravidelná účast a četba studijních textů, aktivní účast v diskusi, přinejmenším pasivní znalost německého a anglického jazyka, osobní reflexe vybraného tématu formou přípravy pětistránkového eseje

Doporučená literatura

- BELLAMY, Chris: Absolutní válka. Sovětský svaz za druhé světové války. Praha 2011.
- BOROVÍČKA, Michael: Kolaboranti 1939-1945. Praha, Litomyšl 2007.
- BRANDES, Detlef: Češi pod německým protektorátem. Okupační politika, kolaborace, odboj 1939-1945. Praha 2000.
- BURLEIGH, Michael – WIPPERMANN, Wolfgang: Rasistický stát. Německo 1933-1945. Praha 2010.
- BURLEIGH, Michael: Třetí říše – nové dějiny. Praha 2008.
- DAVIES, Norman: Evropa ve válce 1939-1945. Žádné jednoduché vítězství. Praha 2007.
- Die tödliche Utopie. Bilder, Texte, Dokumente, Daten zum Dritten Reich. Vyd. V. Dahm, A. A. Feiber, H. Mehringer, H. Möller. München, Berlin 2010.
- GILBERT, Martin: Druhá světová válka. Úplná historie. Praha 2006.
- HRBEK, Jaroslav (ed.): Draze zaplacená svoboda. Sv. 1+2. Praha 2009.
- KOKOŠKOVÁ, Zdeňka - PAŽOUT, Jaroslav - SEDLÁKOVÁ, Monika (eds.): Pracovali pro Třetí říši. Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva Protektorátu Čechy a Morava pro válečné hospodářství Třetí říše (1939-1945). Edice dokumentů. Praha 2011.
- MADAJCZYK, Czesław: Faszizm i okupacje 1938-1945. Wykonywanie okupacji przez państwa Osi w Europie. Sv. I a II. Poznań 1984.
- MAZOWER, Mark: Hitlerova říše. Nacistická vláda v okupované Evropě. Brno 2009.
- OSTERLOH, Jörg: Nacionálněsocialistické pronásledování Židů v říšské župě Sudety v letech 1938-1945. Praha 2010.
- ROBERTS, ANDREW: Ve vichru války. Dějiny druhé světové války v novém pohledu. Voznice 2010.
- SPOERER, Mark: Nucené práce pod hákovým křížem. Zahraniční civilní pracovníci, váleční zajatci a vězni ve Třetí říši a v obsazené Evropě v letech 1939-1945. Praha 2005.

ŠIMŮNEK, Michal - Dietmar SCHULZE (eds.): Die nationalsozialistische "Euthanasie" im Reichsgau Sudetenland und Protektorat Böhmen und Mähren 1939-1945. Nacistická "eutanázie" v říšské župě Sudety a protektorátu Čechy a Morava 1939-1945. Červený Kostelec 2008.

WEINBERG, Gerhard L.: A World at Arms. A Global History of World War II. Cambridge 1994.